

проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами. 2015. № 12(14). С. 75–85.

4. Замша А.В., Адаміук Н.Б., Дробот О.А. Сучасні тенденції освітніх запитів глухих біженців з України. *Інноваційна педагогіка*. 2022. Вип.52, т. 1. С. 64–69.

5. Замша А.В. Послуги психологічної допомоги: візії глухих біженців з України. *Габітус*. 2022. Вип. 42. С. 162–166.

6. Zamsha A., Adamiuk N. Principles of designing bimodal-bilingual educational environment for the deaf and hard-of-hearing learners. *KELM (Knowledge, Education, Law, Management)*. 2020. № 6(34), vol. 1. P. 45–49.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-403-0-41>

PSYCHOLOGICAL AND MANIPULATIVE INFLUENCE ON MODERN UKRAINIAN SOCIETY THROUGH THE USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE

ПСИХОЛОГІЧНО-МАНПУЛЯТИВНИЙ ВПЛИВ НА СУЧАСНЕ УКРАЇНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО ШЛЯХОМ ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Babich A. V.

*Senior teacher of the Professional
Education Center of the Institute of
Professional Development
Penitentiary Academy of Ukraine
Kamianske, Ukraine*

Бабич А. В.

*старший викладач Центру
професійної освіти
Інституту професійного розвитку
Пенітенціарна академія України
м. Кам'янське, Україна*

В сучасному суспільстві масового характеру набуло застосування інтернет-технологій, а саме систем обробки інформації. Стрімкий розвиток в цьому напрямку призвів до повсякденності використання штучного інтелекту навіть для найпростіших дій звичайного користувача. Такі значущі технології мають високий рівень впливу на національну стратегію розвитку держави і залишатись осторонь або невілювати можливі наслідки цього процесу було б невірно.

Штучним інтелектом називають галузь інформатики, яка займається проектуванням і конструюванням комп'ютерних систем, здатних

виконувати завдання, що вимагають інтелекту, зазвичай пов'язаного з людським інтелектом.

Його робота побудована на розпізнаванні закономірностей і ухваленні рішень на основі вхідних даних. Високий рівень цікавості до новітнього технологічного продукту та його легка доступність у всьому світі, і в Україні зокрема, стала ресурсом для наповнення безмежною кількістю особистої інформації, зображень, інтелектуальної власності, творчих здобутків. Штучний інтелект генерує новий «продукт» на основі вже існуючого, завантаженого в мережу інтернет по всьому світі.

Згідно проведеного дослідження ставлення населення до нових технологій з ініціативи Інституту Горшеніна і Групи компаній Everest «Штучний інтелект: український вимір» 73% респондентів цікавляться новітніми технологіями, та 84,7% чули про штучний інтелект. 74,1% відчують вплив на своє життя штучного інтелекту вже сьогодні і 80,2% респондентів оцінюють цей вплив позитивно [1]. Такі дані говорять нам про високий рівень довіри українського суспільства до новітніх технологій і штучного інтелекту зокрема.

Українці за даними дослідження в більшості не вбачають апокаліптичні сценарії у впровадженні в поточне використання штучного інтелекту та навіть виділяють позитивні наслідки використання цієї технології на рівні державної політики, а саме : звільнення людей від важких та небезпечних робіт, збільшення продуктивності промислових підприємств. Але також є і спектр негативних наслідків: пригнічення фізичної та соціальної активності людей, концентрація влади в руках власника штучного інтелекту, найбільш песимістичні згадували про можливість встановлення диктатури штучного інтелекту і знищення людської цивілізації.

З нашого боку було б цікаво розглянути вплив штучного інтелекту з точки зору використання його з метою психологічного впливу на суспільство.

Зважаючи на важливість суспільної довіри, цей процес нерідко є специфічним для кожної окремої країни явищем. Але потрібно виокремити фактори, які можуть вплинути неоднозначним чином та виявитись значущими для негативного психологічного впливу на українське суспільство.

На сьогоднішній день, коли психологічний вплив на суспільство розповсюдився з телебачення на інтернет і набрав ще більш масового характеру, зацікавлені особи мають для цього всі необхідні інструменти. Одним з напрямків використання штучного інтелекту стала інформаційно-психологічна операція, направлена на певні руйнівні процеси в українському суспільстві.

Як такий психологічний вплив відбувається за допомогою штучного інтелекту? Найчастіше для цього використовується візуалізація. Згенеровані картинки включають в себе всі елементи запиту, заданого до них. Недосвідчені користувачі сприймають зображення як реальне фото, що відображає дійсність.

Небезпека такого контенту полягає в двох основних моментах.

Перший – візуалізація сприймається як справжня, реальна. Розповсюджуючись, вона може здійснити дуже високу хвилю відгуку суспільства, негативні настрої, що можуть мати руйнівну дію, якщо будуть нести в собі болючий характер, моральний супротив зображеній події. Даючи запит та отримуючи певний візуальний контент, розповсюджуючи його зацікавлена особа або група людей, вносять корективи в настрій суспільства, шляхом тиску на почуття людей та внесення певних наративів.

Другий полягає в тому, що коли стає зрозуміло, що зображення згенероване, а не реальне, спектр пережитих раніше відповідних почуттів та емоцій марно через нереальну «подію або факт» викликає розчарування, незадоволення та недовіру до подібних картинок в майбутньому. І коли з'являється справжнє фото, на яке відгук суспільства дуже потрібен, особливо в складних умовах сьогодення, воно вже не сприймається як правдиве, як доказ та викликає сумнів.

Інколи за допомогою штучного інтелекту генерується відеоряд, в якому голос, скопійований з високопоставленої особи робить заяви, які несуть неправдиву інформацію, викликаючи великий спектр реакції суспільства, серед яких обурення, недовіра до керівництва країни або просто переживання і стрес.

Подібні «твори» даної програми є засобом для управління думкою та настроєм суспільства зацікавленими особами. Для зменшення подібного психологічного впливу, на нашу думку, застосувати такі заходи:

– по-перше, поширювати в суспільстві елементарні та доступні правила, що стосуються кібербезпеки, а саме, завантаженню, обміну та розповсюдженню даних, особистих фото, важливості оцінки і контролю ризиків, що виникають при користуванні комп'ютерними мережами, впровадженню цих правил із точки зору конфіденційності, безпеки та дотриманню авторського права.

– по-друге, поширенню шляхів розпізнання та розрізнення реальних інформаційних даних від згенерованих та фейкових.

Підвищення обізнаності українського соціуму з приводу вищесказаного та засвоєння елементарних правил безпечного поведіння в інтернеті, на нашу думку, значно зменшить наслідки інформаційно-психологічних операцій та негативного психологічного впливу на суспільство в цілому.

Література:

1. Звіт за результатами кількісного соціального дослідження з ініціативи Інституту Горшеніна і Групи компаній Everest «Штучний інтелект: український вимір». URL: <https://gorshenin.ua/wp-content/uploads/2018/12/ISKUSTVENNYJ-INTELLEKT-UKRAINSKOE-IZMERENIE.pdf> (дата звернення: 27.01.2024).
2. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України : Закон України від 05.10.2017 р. № № 2163-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text> (дата звернення: 27.01.2024).

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-403-0-42>

USING NARRATIVE COMPETENCE IN COMMUNICATION WITH AI

ВИКОРИСТАННЯ НАРАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У КОМУНІКАЦІЇ З ШІ

Klochko S. A.

*Postgraduate Student at the
Academician I. Zyzun Department
of Pedagogy and Psychology of Social
Systems Management
National Technical University
“Kharkiv Polytechnic Institute”
Kharkiv, Ukraine*

Клочко С. А.

*аспірант кафедри педагогіки і
психології управління соціальними
системами імені академіка І. Зязюна
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний
інститут»
м. Харків, Україна*

На сьогодні активно зростає активне користування (спілкування) штучного інтелекту (ШІ). Нинішній процес комунікації зі штучним інтелектом (ШІ) відбувається завдяки історіям, або нарративам. Розвиток області обробки природної мови та розуміння тексту дозволяє ШІ краще розуміти та генерувати текст у формі історій нарративів.

Системи штучного інтелекту, наприклад, такі як чат-боти та віртуальні асистенти, можуть використовувати наративи для кращого взаємодії з користувачем. Замість простого обміну фактами чи короткими відповідями, ШІ може розповідати історії, створювати більш комплексні відповіді та навіть використовувати гумор, емоції чи персоналізовані елементи у своїх відповідях. Все це впливає на якість взаємодії з ШІ, а також робить таке спілкування більш доступним та приємним для користувачів. Спілкування за допомогою нарративів може